

**Sinteza recomandărilor/avizelor băncilor la proiectul Hotărîrii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei
„Pentru aprobarea și abrogarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei”**

Nr d/o	Referința la punctul din proiectul hotărîrii/regulamentului	Autorul recomandării / avizului	Recomandare	Concluzii
1	La punctul 4 din proiectul hotărîrii	Ministerul Justiției	Cuvintele „se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și” trebuie excluse, deoarece publicarea actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este prevăzută la art. 1 din Legea nr. 173-XIII din 6 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale.	Se acceptă
2	La textul regulamentului	B.C. „ENERGBANK” S.A	Propunem substituirea cuvintelor „angajaților” și „personalul” cu cuvîntul „salariații” conform Codului muncii al Republicii Moldova.	Se acceptă parțial Pentru unificarea terminologiei, pe tot parcursul textului va fi utilizat termenul „personalul”, care este utilizat în Codul muncii al Republicii Moldova. Totodată, menționăm că prevederile regulamentului determină cerințele prudențiale aferente activității băncii, organelor de conducere, personalului băncii, dar nu reprezintă un act juridic din perspectiva relației expuse în Codul muncii al RM.
3	La punctul 4 din regulament, noțiunile: <i>acte subordonate reglementărilor interne</i> - instrucțiuni, ghiduri, manuale sau alte documente elaborate pentru realizarea mecanismelor	BC „EuroCreditBank” S.A	Noțiunile de „reglementări interne” și „acte subordonate reglementărilor interne” nu fac referire la termenul „procedură”, respectiv propunem de a include acest termen în una din noțiunile date.	Se acceptă
4		Ministerul Justiției	La noțiunea de „reglementări interne” după	Se acceptă

	reglementărilor interne aprobate de către consiliul băncii; <i>reglementări interne</i> - strategiile, codurile, politicile, documentele privind administrarea activității și a riscurilor băncii, precum și		indicarea actului normativ de referință sursa de publicare se va indica după următoarea schemă: (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul Monitorului, numărul articolului). Obiecția este valabilă pentru tot textul proiectului.	
5	regulamentele elaborate conform cadrului legal, inclusiv art.17 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995;	BC „Moldindconbank” S.A.	Propunem concretizarea privind organul, de competența căruia tine aprobarea reglementărilor interne și a actelor subordonate reglementarilor interne.	Se acceptă
6	<i>organele de conducere ale băncii</i> - consiliul și organul executiv al băncii;	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Sugerăm revizuirea noțiunii de „reglementări interne” după cum urmează: <i>reglementări interne</i> - strategiile, codurile, politicile, regulamentele și alte acte normative interne emise de bancă privind administrarea activității sale și a riscurilor la care este expusă, în vederea conformării cadrului legal, inclusiv art.17 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995, care sunt aprobate de către consiliul băncii ori, după caz, de către adunarea generală a acționarilor.	Se acceptă
7		B.C. „EXIMBANK – Gruppo Veneto Banca” S.A.	Proiectul nu definește expresiile utilizate în textul proiectului și nici nu face trimitere la alte acte normative care le definesc, cum ar fi: cadru de administrare a activității, conflict de interese, risc rezidual etc.	Nu se acceptă Unii termeni enumerați sînt pe larg utilizați în exercitarea atribuțiilor zi de zi în cadrul băncii (risc rezidual), alții se regăsesc în legislația națională și în actele subordonate acesteia, de aceea nu considerăm oportun definirea lor (de ex. cadru de

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

			administrare a activității, conflict de interese). De asemenea, în acest caz nu este justificată definirea unor sintagme, a căror semnificație se subînțelege din specificul activității (de ex. activitate semnificativă, ipoteză realistă, riscuri semnificative).
8	BC „Moldova-Agroindbank” S.A. B.C. „EXIMBANK – Gruppo Veneto Banca” S.A.	Propunem reformularea următoarelor definiții: a) <u>cadrul normativ intern</u> – totalitatea actelor juridice emise de Bancă în temeiul normelor legale și actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei, care stabilesc reguli obligatorii de aplicare repetată la un număr nedeterminat de situații identice; b) <u>reglementări interne organice</u> – totalitatea actelor juridice aprobate de consiliul băncii în conformitate cu legislația în vigoare, care reglementează procesele și activitățile desfășurate în cadrul băncii; c) <u>reglementări interne secundare (auxiliare)</u> – totalitatea actelor juridice aprobate de organul executiv al băncii, emise în scopul organizării executării și implementării reglementărilor organice ale băncii.	Se acceptă parțial La noțiunea reglementări interne și acte subordonate reglementărilor interne considerăm necesară expunerea concretă privind reglementările primare și cele secundare. Utilizarea unor noțiuni generale va cauza neclaritate în ceea ce privește nivelul de aprobare a acestora.

9			<p>Noțiunea „organe de conducere ale băncii” necesită a fi ajustată la prevederile art.7 al Legii privind societățile pe acțiuni, care stipulează că organele de conducere ale societății pe acțiuni sunt: a) adunarea generală a acționarilor; b) consiliul societății; c) organul executiv; d) comisia de cenzori. Totodată, potrivit prevederilor art.18 alin.(1) din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995, organele de conducere ale băncii sînt: adunarea generală a acționarilor, consiliul, organul executiv și comisia de cenzori.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Noțiunea respectivă a fost expusă pornind de la scopul proiectului și anume determinarea clară a atribuțiilor, responsabilităților, componentei și funcționării consiliului băncii și organului executiv ținînd cont de specificul activității bancare și de practica internațională acceptată în acest domeniu. Astfel, punctul 4 din proiect specifică că termenii și expresiile sînt utilizate în sensul prevăzut de regulament.</p>
10		B.C. „COMERTBANK” S.A.	<p>Conform documentului Comitetului Basel „Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk”, din iunie 2011, și raportului „Principles for Enhancing Corporate Governance” se concluzionează că termenii de „toleranță la risc” și „apetitul de risc” sînt utilizați ca sinonime, mai mult ca atît, în documentul „Corporate governance principles for banks”, din iulie 2015, termenul de „toleranță la risc” nu este utilizat.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Apetitul la risc este un indicator care arată nivelul riscurilor pe care instituția e capabilă și dorește să și le asume. Respectiv, din apetitul la risc izvorăște toleranța la risc (limitele la risc), care reprezintă capacitatea unei instituții de absorbire a riscurilor asumate, iar scopul este de a proteja banca în a nu depăși ce si-a asumat ca risc maxim prin apetitul la risc. E de menționat că documentul Comitetului Basel „Corporate governance principles for banks” din iulie 2015 utilizează noțiunea de „risk limits”, care în esență este aceeași noțiune de</p>

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

				„tolerantă la risc” expusă în proiect. Mai mulți ca atît, noțiunile respective sînt specificate în mod separat în documentele UE și utilizate de statele membre ale UE.
11		B.C. „COMERTBANK” S.A.	Sugerăm definirea termenilor de „structură de conducere” (sau „organele de conducere”) și „sistem de control intern” (de ex. după cum este definit în documentul „Corporate governance principles for banks” - sistemul de control intern).	Se acceptă parțial În proiect este utilizată noțiunea de „organ de conducere”, respectiv va fi introdusă noțiunea de „control intern”.
12		BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Propunem să fie descrise următoarele noțiuni în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a României: „ <i>apetit de risc</i> ” - nivelul și tipurile cumulate de risc pe care instituția este dispusă să și le asume în limita capacității sale de risc, conform modelului său de afaceri în vederea realizării obiectivelor sale strategice; „ <i>toleranța la risc</i> ”- nivelul maxim specific al riscului pe care banca îl acceptă în urma evaluării tuturor riscurilor semnificative.	Se acceptă
13	La punctul 9 din regulament: Banca este obligată să-și desfășoare activitățile, inclusiv să efectueze operațiunile și să presteze servicii în strictă conformitate cu cadrul de administrare a activității acesteia, cu prevederile cadrului legal, inclusiv Legii instituțiilor financiare nr.550-	Ministerul Justiției	Cuvintele „inclusiv Legii instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 și actelor normative emise de Banca Națională a Moldovei” urmează a fi excluse, deoarece Legea nr.550-XIII din 21 iulie 1995 și actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei se includ în noțiunea de cadru legal.	Se acceptă

	XIII din 21 iulie 1995 și actelor normative emise de Banca Națională a Moldovei.			
14	La punctul 10 din regulament: Banca trebuie să asigure organizarea activității sale astfel încât deciziile luate de către organele de conducere și/sau practicile utilizate să nu aducă atingere administrării sănătoase și prudente, solidității financiare a băncii sau intereselor legale ale părților interesate (deponenți, creditori etc.).	Ministerul Justiției	Solicităm excluderea acronimului „etc.”, deoarece semnificația acestuia este periculoasă sub aspect de interpretare extensivă. Obiecția este valabilă și pentru pct. 63, 65, 73, 100, 130, 135, 138, 171, 174 și 175 din proiect.	Se acceptă parțial Acronimul „etc.” va fi exclus în măsura în care excluderea respectivă nu va crea impedimente pentru aplicarea prevederilor din punctele enumerate în mod efectiv.
15	La punctul 12 din regulament: Banca trebuie să mențină un ansamblu adecvat de competențe de bază la nivel operațional, astfel încât să aibă capacitatea de a relua, dacă este cazul, controlul direct asupra activității externalizate și să dispună de politici în domeniul externalizării, ținând cont de Regulamentul nr. 241 din 03.11.2011 privind externalizarea activităților și operațiunilor băncilor.	BC „Moldindconbank” S.A.	Propunem completarea pct.12, după sintagma „de competențe de bază la nivel operațional” cu sintagma „afere activităților externalizate”.	Se acceptă
16		Ministerul Justiției	Luna adoptării Regulamentului privind externalizarea activităților și operațiunilor băncilor urmează a fi indicată cu litere. De asemenea, pct. 12 la final urmează a fi completat cu cuvintele „înregistrat la Ministerul Justiției cu nr. 858 din 16 decembrie 2011”.	Se acceptă
17	La punctul 14 din regulament: Componenta numerică, modul de funcționare și atribuțiile organelor de conducere se stabilesc în	B.C. „EXIMBANK – Gruppo Veneto Banca” S.A.	Recomandăm substituirea sintagmei “regulamente interne” cu sintagma “reglementări interne” (sau în cazul acceptării definițiilor menționate mai sus –	Se acceptă

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	regulamentele interne ale băncii, cu respectarea prevederilor Legii instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995, ale actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei emise în aplicarea acesteia și a Legii nr. 1134-XIII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni.		cu sintagma „cadru normativ intern”), în măsura în care statutul băncii, conform definiției, face parte din reglementările interne (sau în cazul acceptării definițiilor menționate mai sus – „cadru normativ intern”).	
18	<p>La punctul 17 din regulament:</p> <p>Consiliul este organul de administrare al băncii cu atribuții de supraveghere privind mediul de afaceri al băncii și modul în care banca își reglementează și organizează activitatea. În acest scop consiliul definește cadrul de administrare a activității băncii, prin asigurarea elaborării, aprobării și revizuirii (cel puțin o dată pe an) reglementărilor interne în toate domeniile de activitate ale băncii.</p>	BC „MOBIASBANCĂ – Groupe Societe Generale” S.A.	Propunem substituirea sintagmei "(cel puțin o dată pe an)" de substituit cu sintagma "(la necesitate, dar cel puțin o dată în trei ani)". Menționăm că în prezent sunt în vigoare peste 400 de acte normative interne ale băncii. Banca trebuie și este obligată să asigure revizuirea periodică a documentelor normative interne. Însă această revizuire nu trebuie să fie formală, ci să fie exercitată conștient și la necesitate (de ex. în cazul parvenirii unor schimbări în legislația bancară, în cazul modificării procesului operațional, modificării produselor bancare etc.). Respectiv, considerăm ca termenul optim pentru actualizarea documentelor normative interne ar fi de cel puțin o dată la 3 ani. Această abordare se încadrează perfect în documentele Comitetului Basel care stipulează că băncile trebuie să aprobe și să revizuiască în mod regulat politicile băncii.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea nu poate fi susținută, deoarece termenul concret care se referă la revizuirea de către bancă în mod regulat a actelor normative interne se stabilește de către organul de supraveghere, pornind de la practica ce ține de periodicitatea modificării cadrului legal. Totodată, afirmația că periodicitatea de 3 ani a revizuirii actelor normative interne este în concordanță cu prevederile documentelor Comitetului Basel poate fi interpretată la fel și în cazul periodicității de cel puțin o dată pe an. Mai mult ca atât, documentul Comitetului Basel „Principii pentru dirijarea riscului de credit” din septembrie 2000 specifică perioada de un an în contextul revizuirii reglementărilor interne de către consiliul băncii.</p>

		B.C. „COMERȚBANK” S.A.	Din prevederile punctului 17 reiese că actele subordonate reglementărilor interne pot fi revizuite cu o altă periodicitate decât reglementările interne.	Comentariu Reglementările interne secundare sînt elaborate în baza reglementărilor interne primare, respectiv modificarea ultimelor generează modificarea corespunzătoare a primelor.
19	La punctele 17-26 din regulament: „Atribuțiile și responsabilitățile consiliului băncii”	B.C. „ENERGBANK” S.A	Prevederile punctelor 17-26 contravin prevederilor capitolului 9 și art.69 din Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134-XIII din 02.04.1997 care stabilesc că, consiliul societății exercită conducerea generală și controlul asupra activității societății.	Comentariu Prevederile punctelor menționate determină responsabilitățile consiliului, ținînd cont de prevederile art. 18 din Legea instituțiilor financiare care stipulează că, consiliul este organul de administrare al băncii care exercită funcții de supraveghere, elaborează și promovează politica băncii, asigură o structură organizatorică adecvată și transparentă a băncii.
20	La punctele 18, 9) și 20 din regulament: pct.18 alin 9) „gestiunea și asigurarea eficacității activității funcțiilor de conformitate, de audit intern și de administrare a riscurilor aflate în subordonare directă în scopul menținerii independenței activității acestora.” pct.20 „ Consiliul va supraveghea activitatea organului executiv, monitorizînd acțiunile acestuia	BC „Moldova-Agroindbank” S.A. BC „Moldindconbank” S.A.	În opinia noastră, funcțiile de conformitate și de administrare a riscurilor nu pot fi în <u>subordinea directă a consiliului băncii</u> , deoarece aceste două funcții fac parte din veriga a doua de control intern, respectiv trebuie să fie în subordinea unui organ care are atribuții de ordin operațional. Independența funcțiilor conform prevederilor Comitetului Basel se determină prin faptul că funcțiile de control nu trebuie să fie subordonate unor membri ai executivului care au în responsabilitate linii de business. Respectiv, propunem	Se acceptă

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	<p>pentru a se asigura că sînt în concordanță cu strategia și politicile băncii prin examinarea informațiilor furnizate de către organul executiv și de către funcțiile de conformitate, de audit intern și de administrare a riscurilor aflate în subordonare directă și prin întrunirea regulată cu organul executiv și funcțiile respective.”</p>		<p>următoarea redacție a acestui punct: „9) <i>supravegherea și asigurarea eficacității activității funcțiilor de conformitate, de audit intern și de administrare a riscurilor, care raportează direct consiliului, în scopul menținerii independenței activității acestora</i>”.</p>	
21	<p>La punctul 22 din regulament:</p> <p>Consiliul, în funcție de caracterul, complexitatea și volumul activității băncii, poate constitui unul sau mai multe comitete care să-l asiste în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin în procesul de gestionare a riscurilor. Consiliul băncii poate determina numărul și structura comitetelor pentru facilitarea propriilor activități, dar nu este în drept să delege atribuțiile sale comitetelor respective.</p>	BC „Moldindconbank” S.A.	<p>Este necesară specificarea persoanelor eligibile pentru a forma comitete – avînd în vedere recomandările Comitetului Basel pentru Supravegherea Bancară din iulie 2015 "Principii de guvernare corporativă pentru bănci".</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Comitetele sînt constituite pentru a spori eficiența și pentru a permite consiliului băncii axarea pe anumite domenii, respectiv, consiliul este acela care poate crea și determina numărul și natura comitetelor, inclusiv privind persoanele eligibile în acest sens.</p>
22	<p>La punctul 29 din regulament:</p> <p>Pentru promovarea și asigurarea unei activități eficiente a băncii, organul executiv este responsabil de:</p> <p>1) conformarea băncii cu cadrul legal, inclusiv Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 și actele normative emise de Banca Națională a Moldovei;</p>	B.C. „COMERȚBANK” S.A.	<p>Propunem completarea cu următoarele subpuncte:</p> <p>„7) pune în aplicare, în concordanță cu direcția stabilită de consiliul băncii, strategii de afaceri, sisteme de management al riscului, cultura de risc, procese și controale de gestionare a riscurilor la care este expusă banca și este responsabil pentru respectarea legilor, regulamentelor și politicilor interne;</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Subpunctul 7) se dublează parțial cu subpunctul 2), iar subpunctul 8) - cu subpunctul 5), respectiv propunerea va fi luată în considerare, eliminînd dublarea prevederilor.</p>

	<p>2) implementarea tuturor reglementărilor interne aprobate de către consiliul băncii, precum și a codurilor de governanță corporativă și de conduită a băncii;</p> <p>3) asigurarea și monitorizarea realizării adecvate ale atribuțiilor personalului din subordine astfel încât activitatea băncii să fie consistentă cu obiectivele strategice ale acesteia;</p> <p>4) asigurarea repartizării sarcinilor și responsabilităților ce revin personalului băncii și stabilirea unei structuri de gestionare care promovează în cadrul băncii o activitate responsabilă și transparentă;</p> <p>5) asigurarea integrității sistemelor contabile și de raportare financiară și asigurarea furnizării către consiliul băncii a informației corecte și veridice;</p> <p>6) implementarea adecvată a mecanismului de control intern și sistemelor de gestionare a riscurilor.</p>		<p>8) furnizează cu regularitate și în mod adecvat consiliului informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor în ceea ce privește: schimbări în strategia de afaceri, strategia de risc/apetitul de risc; performanța băncii și starea ei financiară, încălcări ale limitelor de risc sau ale normelor de conformitate; deficiențe ale controlului intern; temerile de ordin juridic sau de conformitate.".</p>	
23	<p>La punctul 31 din regulament: Banca trebuie să-și desfășoare activitatea în corespundere cu prevederile cadrului legal, inclusiv Legea instituțiilor financiare nr.550-</p>	<p>Ministerul Justiției BC „Moldova-Agroindbank” S.A.</p>	<p>Punctul 31 este o repetare în altă formulă a prevederilor punctului 9 din proiect (sînt prevederi aproape identice ca sens). Astfel, considerăm oportun, că unul din punctele</p>	<p>Se acceptă</p>

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	XIII din 21 iulie 1995 și actele normative emise de Banca Națională a Moldovei, cu statutul și reglementările interne ale băncii.		menționate (9 sau 31) să fie exclus.	
24	<p>La punctul 38 din regulament:</p> <p>Banca trebuie să dispună de proceduri interne de alertă corespunzătoare care pot fi utilizate de personal pentru a atrage atenția asupra îngrijorărilor legitime și de substanță în legătură cu aspectele privind cadrul de administrare a activității.</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Este necesară definirea „Îngrijorărilor legitime și de substanță în legătură cu aspectele privind cadrul de administrare a activității”, modul (scris/telefonice) și situațiile în care/ criteriile conform cărora personalul băncii poate informa Banca Națională asupra îngrijorărilor legitime și de substanță aferente cadrului de administrare a activității băncii.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Modul și situațiile în care/criteriile conform cărora personalul băncii poate informa conducerea asupra îngrijorărilor legitime și de substanță aferente cadrului de administrare a activității băncii (care este diferit la fiecare bancă, respectiv și definirea situațiilor de îngrijorare va fi diferită) trebuie să fie descrise de fiecare bancă individual, pornind de la specificul și complexitatea activității acesteia. Referitor la informarea Băncii Naționale urmează a fi utilizat același principiu.</p>
25	<p>La punctul 42 din regulament:</p> <p>Banca este obligată să dispună de o politică privind numirea administratorilor, care trebuie să fie în corespundere cu cerințele Băncii Naționale expuse în Regulamentul nr.134 din 01.07.2010 cu privire la exigențele față de administratorii băncii și adaptată la natura, dimensiunea și complexitatea activității băncii.</p>	Ministerul Justiției	Punctul trebuie completat la sfârșit cu cuvintele: „Înregistrat la Ministerul Justiției cu nr. 827 din 24 mai 2011”.	<p>Se acceptă</p>
26	<p>La punctul 43, 7) din regulament:</p> <p>Politica privind numirea</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Nu este clar modul de aplicare a acestei prevederi, deoarece atâta timp cât sînt	<p>Comentariu</p> <p>În cazul în care, urmare a reevaluării</p>

	<p>administratorilor va reglementa selectarea și evaluarea gradului de corespundere a candidaților la funcția de administrator, stabilind cel puțin cerințe privind:</p> <p>7) modalitățile în care banca va oferi posibilitatea formării profesionale, în cazul în care sînt necesare instruirii și/sau perfecționări ale candidatului la funcția de administrator.</p>		<p>înaintate anumite cerințe față de candidații la funcția de administrator, iar în cazul în care candidații nu le întrunesc, respectiv documentele nu se transmit la BNM, care este scopul stabilirii unor modalități de formare profesională/instruirii/perfecționări ale candidatului la funcția de administrator și cum ar trebui ulterior să fie aplicată această prevedere (adică un candidat neeligibil să fie aprobat în funcția de administrator)?</p>	<p>administratorului efectuate de către bancă conform politicii de numire a administratorilor și pornind de la atribuțiile funcționale care îi revin sau pe care le va exercita, se concluzionează că administratorul nu mai este sau nu va fi adecvat pentru funcția exercitată, banca trebuie să ia măsurile de rigoare pentru a remedia situația (subpunctul 5), inclusiv prin formarea profesională a administratorului.</p>
27	<p>La punctul 55 din regulament:</p> <p>Banca trebuie să dispună de un cadru cuprinzător de administrare a riscurilor care să acopere toate subdiviziunile, inclusiv funcțiile suport și de control, care să recunoască pe deplin substanța economică a expunerilor la risc și care să acopere toate riscurile relevante pentru această bancă. Aria de cuprindere a administrării riscurilor trebuie să se refere, cel puțin, la riscul de credit, de piață, de lichiditate, operațional, de concentrare, reputațional, de conformitate.</p>	B.C. „COMERȚBANK” S.A.	<p>Textul „Aria de cuprindere a administrării riscurilor trebuie să se refere, cel puțin, la riscul de credit, de piață, de lichiditate, operațional, de concentrare, reputațional, de conformitate.” necesită o concretizare pe partea componentelor fiecărui tip de risc (spre exemplu, nu este clară delimitarea riscului de conformitate de riscul operațional, primul fiind de fapt o componentă a riscului operațional). Totodată, pentru a evita confuziile, considerăm binevenită detalierea la pct.4 din regulament a componentelor fiecărui tip de risc.</p>	Se acceptă
28	<p>La punctul 57, 3) din regulament:</p> <p>Politicile privind gestionarea</p>	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	<p>Nu este clar ce se subînțelege prin sintagma „limite ale expunerii la risc”: doar limitele</p>	Comentariu Limitele pot fi stabilite atât în valori

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	<p>riscurilor trebuie să fie transpuse în acte interne, făcându-se distincție între regulile generale aplicabile întregului personal și regulile specifice aplicabile anumitor categorii de personal și trebuie să prevadă stabilirea:</p> <p>3) limitelor expunerii la risc prevăzute pentru ansamblul activităților, precum și pentru fiecare activitate semnificativă în parte....</p>		<p>în valori absolute (pentru activele sau elementele extrabilanțiere) sau și limitele stabilite în valori relative (printr-un set de indicatori).</p>	<p>absolute, cât și relative. Respectiv, fiecare bancă poate utiliza una din valorile menționate care va fi considerată optimă, pornind de la specificul activității sale, sau ambele, după caz.</p>
<p>29</p>	<p>La punctul 63 din regulament:</p> <p>Politica privind riscul de credit trebuie să se refere la toate activitățile de creditare a băncii și să aibă în vedere atât creditele la nivel individual, cât și întreg portofoliul. În acest scop politica privind riscul de credit va prevedea cel puțin următoarele:</p> <p>1) proceduri privind derularea procesului de creditare, inclusiv prin prisma cadrului contractual determinat în funcție de specificul creditului, contrapărții și garanțiilor oferite de aceasta, modalitățile de asumare, de monitorizare și control al riscului de credit;...</p> <p>9) procesul de raportare internă care să asigure conducerea băncii cu informații adecvate de măsurare,</p>	<p>BC „Moldova-Agroindbank” S.A.</p>	<p>Considerăm oportun de a substitui sintagma „Proceduri” cu sintagma „Principii”, deoarece Politica nu conține în sine descrieri de procese. Conform DEX, PROCEDURĂ este o serie de formalități care trebuie executate într-un proces, iar PRINCIPIUL este un element fundamental, idee, lege de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic, juridic, o normă de conduită etc.). De asemenea, considerăm oportună substituirea sintagmei „procesul de raportare internă” cu sintagma „principii privind raportarea internă”, pornind de la aceleași argumente, expuse mai sus.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Propunerea băncii nu poate fi acceptată, deoarece schimbă esența prevederilor. Pentru a elucida situația, vom reformula textul astfel încât să fie clar că politica prevede cerințe de elaborare a procedurilor menționate la acest punct.</p>

	estimare și raportare în timp util a mărimii și calității riscului de credit;			
30	<p>La punctul 64, 1) din regulament:</p> <p>În vederea prevenirii intrării în relații de afaceri cu persoane implicate în activități frauduloase, banca trebuie să dispună de proceduri care să includă cel puțin prevederi ce țin de:</p> <p>1) dispunerea de informații de la persoane din cadrul băncii, autorizate să efectueze investigațiile necesare;</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Considerăm oportună reformularea /concretizarea punctului privind prevederile pe care trebuie să le conțină procedurile în vederea prevenirii intrării în relații de afaceri cu persoane implicate în activități frauduloase.	Nu se acceptă Punctul respectiv determină prevederile minime care urmează a fi incluse în procedurile băncilor cu privire la prevenirea intrării în relații de afaceri cu persoane implicate în activități frauduloase. O detaliere a procedurilor respective rămîne la discreția băncilor, care trebuie să țină cont de toate aspectele tangibile acestui domeniu.
31	<p>La punctul 69 din regulament:</p> <p>Banca trebuie să dispună de un sistem pentru remedierea la timp a situației creditelor a căror calitate se deteriorează, precum și un sistem pentru gestionarea creditelor neperformante.</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Nu este clar definit tipul sistemului de care trebuie să dispună banca pentru a remedia la timp situația creditelor a căror calitate se deteriorează/situația creditelor neperformante.	Comentariu Pentru un sistem de remediere a situației creditelor deteriorate este necesar suport legal, uman și tehnic. Astfel, fiecare bancă trebuie să dispună de un astfel de sistem care să fie adaptat la specificul și complexitatea activității de creditate.
32	<p>La punctul 70, 6) din regulament:</p> <p>Banca care are expuneri transfrontaliere și în valută străină, inclusiv în numerar, plasamente, conturi corespondente, investiții, împrumuturi și alte active din bilanț și din afara bilanțului, precum și surse de finanțare externe va elabora</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Nu sunt aduse în concordanță pct. 70 și pct.55, deoarece conform pct. 55 banca trebuie să-și administreze minim riscurile de credit, de piață, de lichiditate, operațional, de concentrare, reputațional, de conformitate, iar conform pct. 70 banca ce are expuneri transfrontaliere și în valută străină trebuie să implementeze (respectiv administreze) riscul de țară/riscul de	Comentariu Punctul 55 nu determină lista exhaustivă a riscurilor, dar prevede că „Aria de cuprindere a administrării riscurilor trebuie să se refere, cel puțin , la riscurile de credit, de piață, de lichiditate, operațional, de concentrare, reputațional, de conformitate.”, astfel menționînd doar

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	<p>și va implementa politica cu privire la riscul de țară și riscul de transfer care va stabili cel puțin elaborarea:</p> <p>6) procedurilor aferente evaluării și determinării reducerilor pentru pierderi la activele și angajamentele supuse riscurilor de țară și de transfer.</p>		transfer.	unele din riscurile la care poate fi expusă o bancă. Însă, pentru a nu se implica în riscuri excesive, banca trebuie să administreze toate riscurile rezultate din activitatea desfășurată.
33		BC „MOBIASBANCĂ – Groupe Societe Generale” S.A.	Solicităm de a preciza la pct. 70, 6) ce se are în vedere: (1) reducerile pentru pierderi care nu se reflectă în evidenta contabilă prin conturile de venit sau cheltuieli, calculate conform prevederilor pct.22 din Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale sau (2) reducerile pentru pierderi care ar reflecta deprecierea activelor și angajamentelor supuse riscurilor de țară și de transfer (calculate adițional celor pentru riscul de credit)?	Nu se acceptă Drept bază legală pentru elaborarea prezentului proiect au servit art.17, 25, 28, 29 și 40 din Legea instituțiilor financiare, respectiv, prevederile expuse în proiect reies din legea menționată și sînt tangente prevederilor cadrului normativ elaborat întru executarea acesteia. Prin urmare, proiectul nu poate conține prevederi care ar avea drept scop implementarea SIRF.
34	<p>La punctul 73 din regulament: Banca trebuie să dispună de procese de analiză a riscului de țară și de acordare a ratingului unei țări care să reflecte profilul real de risc al acesteia. Ratingul se utilizează ca bază pentru determinarea limitelor de expunere. Pentru acordarea ratingului băncile pot folosi diferite surse, cum ar fi evaluările și ratingul agențiilor internaționale (Standard & Poor's, Moodys, Fitch etc.), publicațiile oficiale ale FMI sau ale Băncii</p>	Ministerul Justiției	Potrivit art. 46 alin. (8) din Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire.	Se acceptă

	Mondiale și/sau alte publicații recunoscute la nivel internațional. Aceste surse pot fi folosite ca bază la evaluarea proprie a băncii.			
35	<p>La punctul 75 din regulament: În procesul de gestionare a riscului de piață banca va lua în considerație cel puțin următoarele subcategorii ale acestuia:</p> <p>a. riscul de rată al dobânzii; b. riscul de prețuri (risc de poziție); c. riscul valutar; d. riscul de mărfuri.</p>	B.C. „COMERȚBANK” S.A. BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Nu este definit „riscul de prețuri (risc de poziție)” și „riscul de mărfuri” și nu sînt stabilite cerințe privind administrarea acestora. Definierea noțiunilor menționate va permite o înțelegere mai bună a acestor tipuri de risc și o aplicare mai eficientă a prevederilor proiectului.	Nu se acceptă Prevederile aferente riscului de marfă au fost excluse, deoarece subcategoria respectivă a riscului de piață va fi reglementată în contextul fondurilor proprii, odată cu implementarea Basel III. Totodată, nu este rezonabil de definit riscul de prețuri, deoarece esența acestei subcategorii de risc este similară riscului de piață, al cărei noțiune este definită.
36	<p>La punctul 83 din regulament: În cadrul gestionării riscului de prețuri banca va lua în considerație identificarea, evaluarea, monitorizarea și controlul volatilității potențiale a prețurilor instrumentelor financiare din bilanț și din afara bilanțului. Limitele pentru expunerile la riscul de prețuri trebuie să includă limite pentru expunerea față de o companie, față de un sector și limita pentru pierderi. Limitele pentru titlurile de valoare și alte investiții mai volatile și mai puțin lichide trebuie să fie examinate din punctul</p>	B.C. „COMERȚBANK” S.A.	Nu este clar ce se are în vedere prin expresia "volatilității potențiale ale prețurilor instrumentelor financiare" și ce așteptări are BNM sub acest aspect. De asemenea, nu este clar sensul textului „Limitele pentru titlurile de valoare și alte investiții mai volatile și mai puțin lichide trebuie să fie examinate din punctul de vedere al fezabilității menținerii limitelor pentru pierderi mai mici decît cele stabilite pentru titlurile de valoare și alte investiții mai lichide și mai puțin volatile.” Nu este clar în ce mod trebuie să stabilim aceste limite pentru pierderi, față de companie, față de sector sau pentru ambele. Nu este	Comentariu Volatilitatea exprimă "cît de brusc" se schimbă prețul de la o perioada la alta. O volatilitate ridicată înseamnă că prețul înregistrează oscilații (creșteri și scăderi) mari, iar pierderile aferente sînt respectiv mai mari. În acest context, banca trebuie să preconizeze posibilele schimbări ale prețurilor și influența acestora din perspectiva mărimii riscurilor inerente ale unei companii, unui activ, unui sector etc., pentru a stabili limitele care pot fi acceptate de către bancă. Limitele respective urmează a fi stabilite ținînd cont de toleranța

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	de vedere al fezabilității menținerii limitelor pentru pierderi mai mici decât cele stabilite pentru titlurile de valoare și alte investiții mai lichide și mai puțin volatile.		clar ce se are în vedere prin sintagma "alte investiții mai volatile și mai puțin lichide" și ce investiții trebuie incluse în această categorie.	băncii la riscul de prețuri. Astfel, limitele pentru pierderile rezultate din volatilitatea prețurilor pot fi preconizate mai mici pentru activele considerate mai puțin lichide comparativ cu cele lichide.
37	<p>La punctul 91, 3) din regulament:</p> <p>În scopul identificării, evaluării și monitorizării pozițiilor aferente riscului de lichiditate pentru valutele străine, în cazul efectuării tranzacțiilor cu ponderi semnificative, banca trebuie:</p> <p>3) să evalueze probabilitatea pierderii accesului pe piețele valutare, precum și gradul de convertibilitate al monedelor în care aceasta își desfășoară activitatea.</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Nu este clar în baza căror pîrghii băncile comerciale vor evalua probabilitatea pierderii accesului pe piețele valutare.	<p>Comentariu</p> <p>Piața valutară reprezintă sistemul de relații financiar-valutare prin intermediul căruia se desfășoară vânzarea și cumpărarea de valută. Astfel, evaluarea probabilității pierderii accesului la piața valutară va porni de la eficiența tehnicilor utilizate de către bancă pe piața respectivă și respectarea de către aceasta a condițiilor aferente pieței valutare și reglementărilor la care este supusă piața.</p>
38	<p>La Secțiunea 5. Riscul operațional</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	<p>Ar fi bine de inclus norme aferente SMSI:</p> <p>1.stabilirea, implementarea și funcționarea, monitorizarea și revizuirea, menținerea și îmbunătățirea, documentația, inclusiv înregistrările SMSI;</p> <p>2.referințe la modul de organizare a sistemelor de control intern în domeniul IT al BNM conform documentelor Basel, standardelor IT și Recomandărilor cu privire la obiectivele de control și măsurile de securitate ale sistemului de management al securității informației în bănci, aprobate de Guvernatorul BNM pe 06.08.2010.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norme aferente SMSI vor fi incluse în pachetul nou de legi elaborate în baza celor mai bune practici, concomitent, ținînd cont de cerințele la nivel european. Totodată, e de menționat că, odată cu intrarea în vigoare a proiectului dat (31 mai 2017), Regulamentul cu privire la sistemele de control intern în bănci va fi abrogat, respectiv își vor pierde valabilitatea și Recomandările cu privire la obiectivele de control și măsurile de securitate ale sistemului</p>

				de management al securității informației în bănci, care au fost emise în scopul facilitării și acordării suportului metodologic băncilor la implementarea prevederilor Secțiunii 3 din Regulamentul nominalizat.
39	La punctul 98 din regulament: În procesul de gestionare a riscului operațional banca va lua în considerație cel puțin următoarele subcategorii ale acestuia: 1) riscul de conformitate; 2) riscul aferent tehnologiei informației (TI)	B.C. „EXIMBANK – Gruppo Veneto Banca” S.A.	Considerăm oportună reglementarea riscului de conformitate într-un subcapitol separat, luând în considerație importanța acestuia, precum și faptul că managementul riscurilor de conformitate este asigurat de către o funcție separată – funcția de conformitate. Această abordare este în documentele Comitetului Basel. Așadar, fără a aduce atingere interpretării EBA privind înglobarea riscului de conformitate în riscul operațional, propunem divizarea reglementării riscurilor respective în două secțiuni separate, cu menținerea definiției riscului de conformitate ca și categorie a riscului operațional.	Nu se acceptă Riscul de conformitate este reglementat ca subcategorie a riscului operațional în Secțiunea 5. „Riscul operațional”, care include aspectele importante ce țin de reglementarea acestei subcategorii de risc. Reflectarea riscului de conformitate într-un subcapitol separat nu va aduce plus valoare în reglementarea acestuia.
40		B.C. „COMERȚBANK” S.A.	Nu sînt aduse în concordanță pct. 98 și pct.55 din regulament	Vezi comentariul de la pct.36 din sinteză.
41	La punctul 102 din regulament: Banca trebuie să asigure sisteme de informare, în baza cărora aspectele legate de riscul operațional să fie raportate în timp util, cu accent pe nivelul și tendința riscului respectiv, schimbarea valorii de bază a	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Sintagma „poziția riscului operațional” necesită a fi descrisă sau substituită cu o altă noțiune, deoarece din conținutul prevederii rezultă că sintagma „poziția riscului operațional” este utilizată cu sensul de expunere, ceea ce în viziunea noastră nu reflectă de fapt realitatea.	Se acceptă

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	activelor și pasivelor și pozițiilor din afara bilanțului, efectul poziției riscului operațional asupra profitului și capitalului.			
42	<p>La punctul 105 din regulament:</p> <p>Banca trebuie să dispună de procese și o infrastructură TI adecvate prin care să administreze riscurile aferente sistemului informațional și care să susțină cerințele activității curente și viitoare, atât în condiții normale, cât și în condiții de criză, precum și să asigure integritatea datelor și a sistemelor, securitatea și disponibilitatea acestora.</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Nu este clar ce s-a avut în vedere prin sintagma „processe și o infrastructură TI adecvate”, urmează a fi concretizat.	<p>Comentariu</p> <p>Acești termeni sînt utilizați frecvent în domeniul respectiv și nu necesită concretizări adiționale întru înțelegerea lor. Infrastructura TI reprezintă totalitatea mijloacelor software și hardware, inclusiv serviciile TI, destinate asigurării funcționării sistemului informațional, iar procesele TI sînt activitățile sau sarcinile, care transformă diferite intrări (documente, informații etc.) în rezultatele dorite (servicii pentru părțile externe sau interne implicate în realizarea procesului) pentru a asigura atingerea obiectivelor stabilite.</p>
43	<p>La punctul 110 din regulament:</p> <p>Organele de conducere sînt responsabile pentru asigurarea raportării imediate de către personalul funcției de conformitate a oricăror neîndepliniri semnificative care ar putea atrage un risc considerabil de sancțiuni, pierderi financiare sau deteriorarea reputației.</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Este dificil de înțeles căror procese/activități/acțiuni se atribuie expresia „neîndepliniri semnificative”, astfel considerăm necesară concretizarea lor în vederea raportării acestora de către funcția de conformitate organelor de conducere.	<p>Se acceptă</p>
44	<p>La punctul 111 din regulament:</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A.	Pentru a asigura o informare corectă a BNM conform punctului menționat este necesar	<p>Nu se acceptă</p> <p>Nu pot fi făcute concretizări,</p>

	Banca va informa Banca Națională a Moldovei cu privire la schimbările cu impact semnificativ asupra riscului operațional la care aceasta este expusă.	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	de stabilit care schimbări se vor considera că au un impact semnificativ asupra riscului operațional. De asemenea, urmează să fie incluse reglementări, care să stipuleze modalitatea și termenele de raportare.	deoarece băncile sunt diferite după mărime, specific etc. Băncile, conform politicilor lor interne și ținând cont de complexitatea activității desfășurate, determină în mod individual care poate fi considerat un impact semnificativ.
45	La punctul 114,3) din regulament: La evaluarea riscului reputațional, banca va ține cont de cadrul de reglementare, inclusiv în domeniul social, precum și de orice alte elemente care îi pot afecta activitatea. La astfel de elemente pot fi atribuite cel puțin următoarele: 3).întâmpinarea de către clienți a unor dificultăți în utilizarea anumitor produse fără a avea suficiente informații despre acestea și fără a cunoaște procedurile de remediere a problemelor apărute.	B.C. „COMERȚBANK” S.A	Este dificil de imaginat modul de aplicare/interpretare a prevederii date în cazul în care clienții sînt informați privind modul de utilizare a produselor, însă nu au capacitățile necesare pentru a le accesa/înțelege/aplica.	Comentariu Pentru a asigura minimizarea riscului reputațional, banca trebuie să întreprindă toate măsurile pornind de la competențele atribuite și să aducă la cunoștința clienților informația în forma înțeleasă de către consumator.
46	Capitolul III. Organizarea funcțiilor de control Secțiunea 1. Rolul și responsabilitățile funcției de gestionare a riscurilor	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Referitor la rolul și responsabilitățile funcției de gestionare a riscurilor nu este clar, dacă procesele descrise sînt în competența Comitetului pentru administrarea riscurilor. Dacă da, atunci nu este clar, cum se organizează și se exercită funcțiile descrise în proiect.	Comentariu Funcția de gestionare a riscurilor este diferită de cea a Comitetului pentru administrarea riscurilor. Punctul 22 din proiect clarifică acest lucru, care prevede că: „Consiliul, în funcție de caracterul, complexitatea și volumul activității băncii, poate constitui unul

				sau mai multe comitete care să-l asiste în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin în procesul de gestionare a riscurilor.”.
47	<p>La punctul 146,4) din regulament:</p> <p>Funcția de gestionare a riscurilor va fi responsabilă, cel puțin, pentru următoarele:</p> <p>4) raportarea către organele de conducere ale băncii și emiterea recomandărilor.</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A	În redacția propusă pct. 146, alin. (4) are sens mai larg decât prevede pct. 142. Este necesară înlăturarea dublei interpretări.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prevederile pct.142 specifică modul în care poate fi asigurată independența funcției de gestionare a riscurilor, pe când pct.146 (4) stabilește responsabilitatea acestei funcții privind raportarea către organele de conducere a băncii.</p>
48	<p>La punctele 149 și 151 din regulament:</p>	<p>BC „Moldova-Agroindbank” S.A.</p> <p>B.C. „COMERTBANK” S.A</p>	Punctele 149 și 151 contravin prevederilor documentelor Comitetului Basel, și anume cu „Principles for enhancing corporate governance”, BIS, October 2010, în partea ce ține de subordonarea funcțiilor de management al riscurilor și de conformitate. Propunem expunerea pct. 151 din proiect în următoarea redacție: <i>„Banca trebuie să dispună de o funcție independentă de conformitate care nu este implicată în nicio activitate de afaceri și suport a liniilor de afaceri și care beneficiază de canalele de raportare directe către consiliul băncii.”.</i>	<p>Se acceptă</p>

49	<p>La punctul 150 din regulament: Şeful funcţiei de gestionare a riscurilor se numeşte în funcţie prin hotărîrea consiliului băncii. Pentru acceptarea în funcţie a candidatului, consiliul băncii va evalua capacităţile (competenţa profesională) acestuia în vederea îndeplinirii sarcinilor în mod adecvat. În cazul numirii şi/sau demiterii şefului, banca este obligată să notifice</p>	Banca Comercială Română Chişinău S.A.	Propunem ca punctele 150 şi 159, pentru evitarea nerespectării Codului muncii, să stipuleze că, consiliul băncii aprobă şeful funcţiei de gestionare a riscurilor/şeful funcţiei de conformitate la angajarea acestora după intrarea în vigoare a regulamentului BNM.	<p>Comentariu Regulamentul va intra în vigoare la 31 mai 2017. Prin urmare, băncile, începînd cu această dată, trebuie să se conformeze prevederilor acestui regulament, inclusiv aprobarea de către consiliul băncii a şefului funcţiei de gestionare a riscurilor. Totodată, e de menţionat că prevederile regulamentului nu au efect retroactiv.</p>
50	<p>Banca Naţională a Moldovei despre acest fapt. La punctul 159 din regulament: Şeful funcţiei de conformitate se numeşte în funcţie prin hotărîrea consiliului băncii. Pentru acceptarea în funcţie a candidatului, consiliul băncii trebuie să evalueze capacităţile (competenţa profesională) acestuia în vederea îndeplinirii sarcinilor în mod adecvat. În cazul numirii şi/sau demiterii şefului, banca este obligată să notifice Banca Naţională a Moldovei despre acest fapt.</p>	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Funcţia de conformitate într-o instituţie bancară, de regulă, este îndeplinită de un departament sau de o direcţie. Respectiv, şeful funcţiei urmează să fie şi este numit prin ordinul organului executiv al băncii. În acest context, în baza argumentelor expuse mai sus, ce ţin de subordonarea funcţiei de conformitate în bancă, propunem să fie modificată această prevedere.	<p>Nu se acceptă Funcţiile de gestiune a riscului, de conformitate şi cea de audit sînt funcţii de control care nu trebuie să fie dependente de organul executiv, deoarece acesta este controlat de funcţiile respective în ceea ce priveşte realizarea obligaţiunilor, inclusiv implementarea politicilor şi a strategiei de afaceri aprobate de către consiliul băncii.</p>
51	<p>demiterii şefului, banca este obligată să notifice Banca Naţională a Moldovei despre acest fapt.</p>	B.C. „EXIMBANK – Gruppo Veneto Banca” S.A.	Pentru situaţiile reglementate de art. 150, 159, 166 din proiectul regulamentului, recomandăm definirea? de notificare a Băncii Naţionale a Moldovei despre faptul numirii şi/sau demiterii şefilor funcţiilor de control intern (funcţiei de gestionare a riscurilor, funcţiei de conformitate, funcţiei de audit intern).	<p>Se acceptă</p>
52	<p>La punctul 167 din regulament:</p>	Banca Comercială Română Chişinău S.A.	Consideram necesar de precizat ce	<p>Comentariu Noţiunea de „raportare” presupune</p>

Atenţie! Se interzice deţinerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	<p>Modul de raportare curentă de către auditul intern, prevăzut în regulamentul cu privire la auditul intern al băncii, trebuie să includă raportarea către consiliul băncii și informarea organului executiv, cât mai curînd posibilă după finalizarea controalelor de către auditul intern, despre constatările semnificative, astfel încît să poată fi întreprinse acțiuni corective la timp. Pe lângă raportarea curentă, regulamentul trebuie să prevadă obligativitatea auditului intern de a raporta trimestrial consiliului băncii și comisiei de cenzori despre rezultatele activității auditului intern.</p>		<p>presupun noțiunile de „raportare” și „informare” către organele de conducere. De asemenea, care sînt deciziile luate de aceste organe după examinarea rapoartelor de audit intern (aprobat sau luat act), precum și de specificat care organ de conducere al băncii trebuie să aprobe planul de acțiuni necesar remedierii constatrilor de audit intern și ce alte decizii pot fi luate aferente rapoartelor de audit și de către ce organ de conducere al băncii.</p> <p>Acest comentariu se referă și la pct. 142, 149 (funcția de gestionare a riscurilor) și la pct. 151, 157, 158 (funcția de conformitate).</p>	<p>acțiunea de a relata unui organ/șef ierarhic o situație, rezultatul unei activități, iar cea de „informare” presupune acțiunea de a aduce un lucru la cunoștință. Astfel, raportarea de către auditul intern direct consiliului băncii va aduce suport acestuia în realizarea funcției de supraveghe a activității băncii. În baza rapoartelor obținute consiliul trebuie să întreprindă acțiunile necesare pentru înlăturarea neajunsurilor constatate de către auditul intern, inclusiv prin aprobarea unui plan de implementare a recomandărilor acestuia.</p>
<p>53</p>	<p>La punctul 175 din regulament:</p> <p>Metodologia testărilor la stres trebuie să acopere toate domeniile de activitate și riscurile aferente acestora și să includă un spectru larg de scenarii, inclusiv scenarii anticipative (ale evenimentelor ce ar putea avea loc), cu scopul de a lua în considerare interacțiunile la nivel de bancă și sistem. În acest context, testările la stres urmează a fi elaborate în vederea identificării riscurilor la nivel de sistem, inclusiv refluxul masiv al depozitelor,</p>	<p>BC „Moldova-Agroindbank” S.A.</p>	<p>Considerăm necesară reformularea conținutului acestei prevederi, astfel încît să reflecte efectuarea testărilor la stres pentru anumite domenii de activitate ale băncii, aplicînd abordarea bazată pe risc la stabilirea priorității/importanței acestora pentru bancă.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform prevederilor prezentului proiect, testările la stres trebuie utilizate de către bancă în calitate de instrument de diagnostic pentru înțelegerea profilului său de risc și de instrument anticipativ în cadrul procesului intern de evaluare a corespunderii capitalului la riscuri. Prin urmare, metodologia testărilor la stres trebuie să acopere toate domeniile de activitate ale băncii, astfel încît să fie stabilit corect profilul de risc al băncii.</p>

	expunerile față de anumite grupuri de persoane acționând concertat, sectoare economice, expuneri interbancare etc.			
54	<p>La punctul 176 din regulament:</p> <p>Banca trebuie să determine toate riscurile care pot fi supuse testărilor la stres, efectuând analize a naturii și compoziției portofoliilor băncii și a mediului în care aceasta își desfășoară activitatea. În funcție de riscurile identificate, banca stabilește factorii de risc care vor fi utilizați la testările la stres. În acest context, programul testărilor la stres va conține cel puțin următoarele...</p>	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Se prevede că „banca trebuie să determine riscurile care pot fi supuse testărilor la stres [...]”. Totodată, pct.190 din proiect prevede, că „banca trebuie să efectueze testările la stres pentru toate tipurile de risc la care se expune [...]”. Deoarece aceste două prevederi creează o confuzie în percepere și în aplicarea efectivă a acestora de către bancă, propunem ca aceste prevederi să fie revăzute și reformulate în vederea excluderii situațiilor confuze.	Comentariu Punctul 190 din proiect va fi reformulat astfel încât testările la stres să fie efectuate pentru tipurile de riscuri semnificative. Respectiv, prevederile punctului în cauză obligă băncile de a determina riscurile care pot fi supuse testărilor la stres, iar prevederile punctului 190 vor determina obligativitatea efectuării testărilor la stres doar pentru riscurile semnificative.
55	<p>La punctul 178 din regulament:</p> <p>Banca trebuie să poată justifica alegerea factorilor de risc pentru testările la stres, iar rezultatele trebuie utilizate pentru determinarea apetitului de risc al băncii și stabilirea unor limite la expuneri în vederea fundamentării opțiunilor strategice referitor la planificarea de afaceri pe termen lung, inclusiv planificarea capitalului și a lichidităților.</p>	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Propunem să fie substituită sintagma „pentru determinarea apetitului de risc al băncii” cu sintagma „pentru determinarea toleranței la risc a băncii”, în baza argumentelor prezentate mai sus, ce țin de interpretarea noțiunilor de „ <i>apetit de risc</i> ” și „ <i>toleranță la risc</i> ”.	Se acceptă

<p>56</p>	<p>La punctul 179 din regulament: Banca trebuie să-și bazeze testările la stres pe evenimente excepționale, dar plauzibile. Testările la stres trebuie să permită simularea șocurilor ce nu au avut loc anterior și sînt menite de a evalua soliditatea modelelor la posibilele schimbări ale mediului economic și financiar. La alegerea testărilor la stres, banca trebuie să țină cont de următoarele: 1) testările la stres și scenariile de stres trebuie să fie în conformitate cu nivelul de risc stabilit de bancă;</p>	<p>BC „Moldova-Agroindbank” S.A.</p>	<p>Punctul 179 din proiect prevede că „banca trebuie să-și bazeze testările la stres pe evenimente excepționale”. Totodată, pct. 179, alineatul1) prevede că „testările la stres și scenariile de stres trebuie să fie în conformitate cu nivelul de risc stabilit de bancă”. Deoarece un „eveniment excepțional” deja presupune ceva ce depășește un anumit „nivel de risc stabilit de bancă”, considerăm oportun de a modifica/exclude această prevedere.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>57</p>	<p>La punctul 180 din regulament: Testările la stres trebuie efectuate cu o periodicitate stabilită de banca, dar nu mai rar decît o dată pe semestru. La determinarea frecvenței testărilor la stres, banca va ține cont cel puțin de următoarele:</p>	<p>BC „MOBIASBANCĂ – Groupe Societe Generale” S.A. Banca Comercială Română Chișinău S.A.</p>	<p>Propunem expunerea primei propoziții din pct.180 în următoarea redacție: "Testările la stres trebuie efectuate cu o periodicitate stabilită de bancă, proporțional domeniilor de risc, dar <i>nu</i> mai rar decît o dată pe an." Băncile trebuie sa desfășoare un program eficient de testări la stres asupra tuturor riscurilor semnificative în funcție de natura, <i>extinderea</i> și complexitatea activităților lor, precum și în funcție de profilul lor de risc. În acest context, dacă profilul de risc <i>nu</i> presupune materializarea anumitor categorii de riscuri (ținînd cont de specificul activității băncii), frecventa testării la stres pentru acestea trebuie sa fie mai mică (anual), iar în caz contrar, mai mare (trimestrial).</p>	<p>Se acceptă</p>

58	<p>La punctul 184 din regulament:</p> <p>Organele de conducere ale băncii au responsabilitatea finală asupra cadrului instituțional privind testările la stres. Consiliul băncii trebuie să aprobe cadrul general privind testările la stres, iar organul executiv trebuie să aprobe modalitatea de proiectare a analizelor și a testărilor la stres pe baza scenariilor determinate, trebuie să participe la revizuirea și identificarea potențialelor scenarii de stres, precum și să contribuie la implementarea strategiilor de atenuare a riscului.</p>	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	<p>Propunem ca sintagma „organul executiv” să fie substituită cu sintagma ”organul executiv sau comitetul desemnat”, pornind de la perspectiva că scenariile de stres pot fi prezentate și analizate și de către comitetul de administrare a riscurilor. Totodată, propunem să fie exclus textul „trebuie să aprobe modalitatea de proiectare a analizelor și a testărilor la stres pe baza scenariilor determinate”. Astfel, modalitatea de proiectare a testărilor la stres conform unor scenarii (propușe de regulator, organul de conducere, experți, etc.) se selectează în funcție de disponibilitatea datelor și în urma mai multor iterații, prin aplicarea diferitelor tehnici statistice. Practica arată, că modalitatea inițială, propusă pentru efectuarea testării la stres, poate în final să nu fie cea mai optimă după validarea cantitativă a ipotezelor. Pornind de la aceste argumente, considerăm inoportun și incorect, ca modalitatea de efectuare a testării la stres să fie aprobată chiar din start de către organul executiv.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Organele de conducere poartă responsabilitatea finală pentru activitatea eficientă a băncii, respectiv este prevăzută expres obligativitatea organului executiv privind aprobarea modalității de proiectare a analizelor și a testărilor la stres. Pentru a se asigura că modalitatea propusă spre aprobare pentru efectuarea testărilor la stres este optimă, preliminar, trebuie efectuată validarea cantitativă a ipotezelor, asupra căreia poate să se expună, inclusiv, comitetul de administrare a riscurilor, fapt ce poate fi reglementat prin actele interne ale băncii. Comitetele formate sînt ca suport pentru activitatea consiliului băncii, dar nu sînt organe de decizie.</p>
59	<p>La punctul 187 din regulament:</p> <p>Dacă este cazul, organele de conducere ale băncii vor lua măsuri în funcție de nivelul expunerii la risc determinat de către testările la stres,</p>	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	<p>La alineatul 1) propunem să fie exclusă sintagma „în special în cazurile în care cadrul de reglementare prevede că rezultatele testărilor la stres trebuie să fie reflectate în limitele stabilite de bancă”, deoarece este de la sine înțeles că în cazul în</p>	<p>Se acceptă</p>

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

	<p>precum și în funcție de obiectivele și de toleranțele la risc stabilite de către organul de conducere. Banca, după caz, poate lua măsuri precum:</p> <p>1) revizuirea setului de limite, în special în cazurile în care cadrul de reglementare prevede că rezultatele testărilor la stres trebuie să fie reflectate în limitele stabilite de bancă;....</p> <p>6) implementarea planurilor pentru situații neprevăzute.</p>		<p>care astfel de reglementări vor fi stabilite, banca va avea obligația de a revizui setul de limite.</p> <p>La alineatul 6) propunem ca sintagma „planurilor pentru situații neprevăzute” să fie substituită cu sintagma ”planurilor de redresare”, utilizată ca noțiune în Legea privind redresarea și rezoluția băncilor nr.232 din 03.10.2016.</p>	
60	<p>La punctul 190 din regulament:</p> <p>Banca trebuie să efectueze testările la stres pentru toate tipurile de risc la care se expune, inclusiv riscul de piață, riscul de credit, riscul de lichiditate și riscul operațional.</p>	BC „MOBIASBANCĂ – Groupe Societe Generale” S.A.	Propunem expunerea pct. 190 în următoarea redacție: "Banca trebuie să efectueze testările la stres pentru toate tipurile de risc semnificative la care se <i>expune</i> , inclusiv riscul de piață, riscul de credit, riscul de lichiditate și riscul operațional.". În cazul în care materializarea unor anumite riscuri potențiale nu poate avea impact asupra activității băncii (ținând cont de modelul de afacere al acesteia), necesitatea realizării unor testări la stres nu este justificată.	Se acceptă
61		Banca Comercială Română Chișinău S.A.	Propunem de completat la sfârșit cu “nu mai rar decât o data pe semestru”.	Nu se acceptă Periodicitatea efectuării testărilor la stres este prevăzută la punctul 180, respectiv nu este necesară dublarea acestei prevederi.
62	<p>La punctul 202,2) din regulament:</p>	B.C. „COMERTBANK” S.A	Punctul respectiv face referință la riscul rezidual, însă acesta nu este definit sau detaliat pe parcursul textului regulamentului.	Se acceptă

63	<p>La punctul 204 din regulament:</p> <p>Banca este obligată să notifice imediat Banca Națională a Moldovei despre cazurile de fraudă constatate, în situația în care acestea pot afecta siguranța, soliditatea și reputația băncii. Informația va cuprinde descrierea fraudei/fraudelor constatate, valoarea prejudiciilor suportate de bancă ca urmare a producerii fraudei. În situațiile în care valoarea prejudiciului nu a fost stabilită cu exactitate, banca va prezenta o estimare a acesteia, la momentul raportării.</p>	BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Considerăm oportun să fie prevăzute cerințe mai clare privind cazurile ce necesită a fi raportate, modalitatea și termenul de raportare a acestora.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Acest punct prevede expres obligativitatea băncii de a notifica imediat Banca Națională a Moldovei despre cazurile de fraudă constatate, cazurile fiind determinate de către bancă prin reglementările sale interne, pornind de la faptul dacă acestea pot afecta siguranța, soliditatea și reputația băncii.</p>
64	<p>La punctul 205 din regulament:</p> <p>Băncile vor transmite anual, în termen de 6 luni de la încheierea anului de gestiune, Băncii Naționale a Moldovei informații cu privire la rezultatele simulărilor de criză derulate și despre măsurile luate de către organele de conducere.</p>	BC „MOBIASBANCĂ – Groupe Societe Generale” S.A.	Propunem ca pct. 205 să fie expus în următoarea redacție: "La solicitarea Băncii Naționale a Moldovei, băncile trebuie să raporteze informații cu privire la rezultatele testărilor la stres derulate și despre măsurile luate de către organele de conducere."	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Va fi luată în considerare informația prezentată la solicitarea Băncii Naționale, fără a fi exclusă obligativitatea băncilor de prezentare anuală a informației.</p>
65		BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Prevederea presupune transmiterea la BNM doar a notei anuale a auditului intern aferent rezultatelor controlului privind eficiența scenariilor de testare la stres, care descrie detaliat ipotezele, rezultatele obținute, măsurile întreprinse de către conducere aferente scenariilor de stres aplicate în bancă sau este necesară și altă informație. Dacă da, care ar fi aceasta? De asemenea,	<p>Comentariu</p> <p>Interpretarea prevederilor respective este incorectă. Acestea presupun transmiterea de către bancă a informației ce ține de rezultatele simulărilor de criză derulate și despre măsurile luate de către organele de conducere. Respectiv, prevederea nu are tangență cu nota anuală a</p>

Atenție! Se interzice deținerea, sustragerea, alterarea, multiplicarea, distrugerea sau folosirea acestui document fără a dispune de drept de acces autorizat!

			nu este clar dacă noțiunea de „simulare de criză” se referă doar la procedurile de testare la stres sau și la procedurile de testare a planului de continuitate a afacerii.	auditului intern aferentă rezultatelor controlului privind eficiența scenariilor de testare la stres.
66	Anexa nr. 1 la regulament	BC „Moldindconbank” S.A.	Propunem aplicarea unei cote în mărimea de 5 la sută deținute în capitalul unităților economice la identificarea persoanelor specificate la punctul 1, subpunctele 4), 6), 7) și 8) și la punctul 3, subpunctele 4) și 5).	Se acceptă
67		BC „Moldova-Agroindbank” S.A.	Considerăm oportun ca la pct. 2 și pct.4 să fie inclus dreptul de a solicita și prezentarea informațiilor privind persoanele afiliate persoanelor juridice și celor fizice, care dețin individual și/sau persoanele care împreună cu membrii grupului dețin concertat cote inferioare celei substanțiale.	Se acceptă
68	Anexa nr. 2 la hotărîre	Ministerul Justiției	Anexa nr. 2 se va revedea în vederea excluderii mențiunilor despre abrogarea actelor de modificare și/sau completare, deoarece acestea fac corp comun cu actele de baza. Astfel, potrivit art. 63 alin. (1) din Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta, iar intervențiile ulterioare de modificare și de completare a acestora trebuie raportate la actul de bază.	Se acceptă
69	La punctul 4 din hotărîre	B.C. „ENERGBANK” S.A	Considerăm oportun de a prelungi termenul intrării în vigoare al actului normativ la un	Nu se acceptă Majoritatea prevederilor din prezentul

			an (12 luni), deoarece urmează să fie desfășurat un volum mare de lucru pentru a aduce în concordanță activitatea băncii cu actul normativ.	proiect se conțin în Regulamentul cu privire la sistemele de control intern în bănci, care actualmente este obligatoriu pentru bănci sau sînt detalieri ale acestor prevederi. Respectiv, acordarea unui termen mai mare pentru a-și aduce în concordanță activitatea cu actul normativ nu este necesară.
70		B.C. „ProCredit Bank” S.A.	Nu are propuneri	
71		B.C. „Victoriabank” S.A.	Nu are propuneri	
72		„FinComBank” S.A.	Nu a prezentat aviz	